

SAKA DAĞI FLORASINA KATKILAR (KASTAMONU/TÜRKİYE)

Mehmet DEMİRÖRS

Gazi Üniversitesi, Gölbaşı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu, Gölbaşı, Ankara.

Fatma KURT

T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü,
Söğütözü, Ankara.

Özet

Batı Karadeniz Bölgesinde Kastamonu, Araç, Daday arasında yer alan araştırma alanı, yarı karasal bir iklimin etkisi altında olup bitki coğrafyası bakımından Avrupa-Sibirya bölgesinin Öksin kazası sınırları içinde yer almaktadır.

Araştırma süresince bölgeden 66 familyaya ait 445 bitki türü toplanmış olup, en yaygın familyalar Fabaceae, Asteraceae, Lamiaceae, Poaceae, Scrophulariaceae, Rosaceae, Caryophyllaceae, Apiaceae, Brassicaceae, Boraginaceae, Orchidaceae ve Liliaceae dir. Türlerin fitocoğrafik bölgelere göre dağılımları ise şu şekildedir. Çok Bölgeli 46,8 %, Avrupa-Sibirya 22,7 %, Diğer 13,5 %, Endemik 7,6 %, Akdeniz 5,4 %, İran-Turan 4 %.

Anahtar Kelimeler: Flora, Saka Dağı, Türkiye.

CONTRIBUTION TO THE FLORA OF SAKA MOUNTAIN (KASTAMONU/TURKEY)

Summary

The study area is located between Kastamonu, Araç and Daday in the west part of Black Sea Region. It is under the effects of semi continental climate. From the phytogeographical point of view, it is situated in the Euxinian district of the Euro-Siberian floristic region.

The flora of the study area is represented by 445 species, belonging to 66 families. The most common families are Fabaceae, Asteraceae, Lamiaceae, Poaceae, Scrophulariaceae, Rosaceae, Caryophyllaceae, Apiaceae, Brassicaceae, Boraginaceae, Orchidaceae ve Liliaceae respectively.

The phytogeographical distribution of the species in the area is as follows; Pluriregion 46,8 %, Euro-Siberian 22,2 %, Others 13,5 %, Endemic 7,6 %, Mediterranean 5,4 %, Irano-Turanian 4 %.

Key Words: Flora, Saka Mountain, Turkey.

Giriş

Araştırma alanı Batı Karadeniz Bölgesinde Kastamonu ilinin kuzey batı kesiminde Kastamonu, Araç ve Daday arasında yer almaktadır (Harita 1).

Yarı-karasal bir iklimin etkisi altında olan araştırma bölgesi (1), Bitki Coğrafyası bakımından Avrupa-Sibirya bölgesinin Öksin kazası içinde yer almakta (2) ve başlıca *Pinus sylvestris*, *Pinus nigra* subsp. *pallasiana*, *Juniperus oxycedrus* subsp. *oxycedrus*, *Quercus pubescens* ormanları ile kaplıdır.

Araştırma alanının florası 66 familyaya bağlı 262 cins ve 445 tür içermektedir. En yaygın familyalar *Fabaceae*, *Asteraceae*, *Lamiaceae*, *Poaceae*, *Scrophulariaceae*, *Rosaceae*, *Caryophyllaceae*, *Apiaceae*, *Brassicaceae*, *Boraginaceae*, *Orchidaceae* ve *Liliaceae* olup familyaların ihtiva etikleri tür ve yüzdelik oranları Tablo 3’de verilmiştir.

Türlerin fitocoğrafik bölgelere göre dağılımları ise şu şekildedir. Çok Bölgeli 46,8 %, Avrupa-Sibirya 22.7 %, Diğer 13,5 %, Endemik 7,6 %, Akdeniz 5,4 %, İran-Turan 4 %.

Materyal ve Metod

Araştırma materyalini Mart-Ekim arasında değişik vejetasyon dönemlerinde yapılan arazi çalışmalarında toplanan bitki örnekleri örnekleri oluşturmaktadır.

Bölgenin iklim verileri Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü’ndeki gözlem kayıtlarından temin edilmiştir. Bitkilerin teşhisi Davis (3) “Flora of Turkey and the East Aegean Islands” Cilt (1-10) adlı eserinden faydalanılarak yapılmıştır.

Araştırma Alanının Coğrafi Durumu (Harita 1)

Araştırma alanı batı Karadeniz bölgesinde Kastamonu’nun kuzey batısında Kastamonu, Araç ve Daday üçgeni arasında yer almaktadır.

Araştırma Alanının Biyoiklim Bakımından Yorumlanması (Tablo no:1):

Araştırma alanı yarı karasal bir iklimin etkisi altındadır. Yağış rejimi Y.I.S.K olup karasal bir iklimi tanımlamaktadır. Ayrıca alanda PE/ME 4.8 olup Akdenizlilikten çıkmaktadır. Alanda *Pinus sylvestris* gibi karasal iklimde yetişen türlerin dominant olmasıda bu durumun bir göstergesidir.

Tablo 1. Biyoiklimsel Sentez

İstasyonlar	H (m)	P	PE	PE/ME	Yağış rejimi	M	m	Q ₂	Biyoiklim
KASTAMONU	799	458.6	122.7	4.8	Y.I.S.K Yarı Karasal	27.4	-4.7	50.2	Yarı- Karasal

H (m) : Yükseklik

P (mm) : Ortalama yıllık yağış

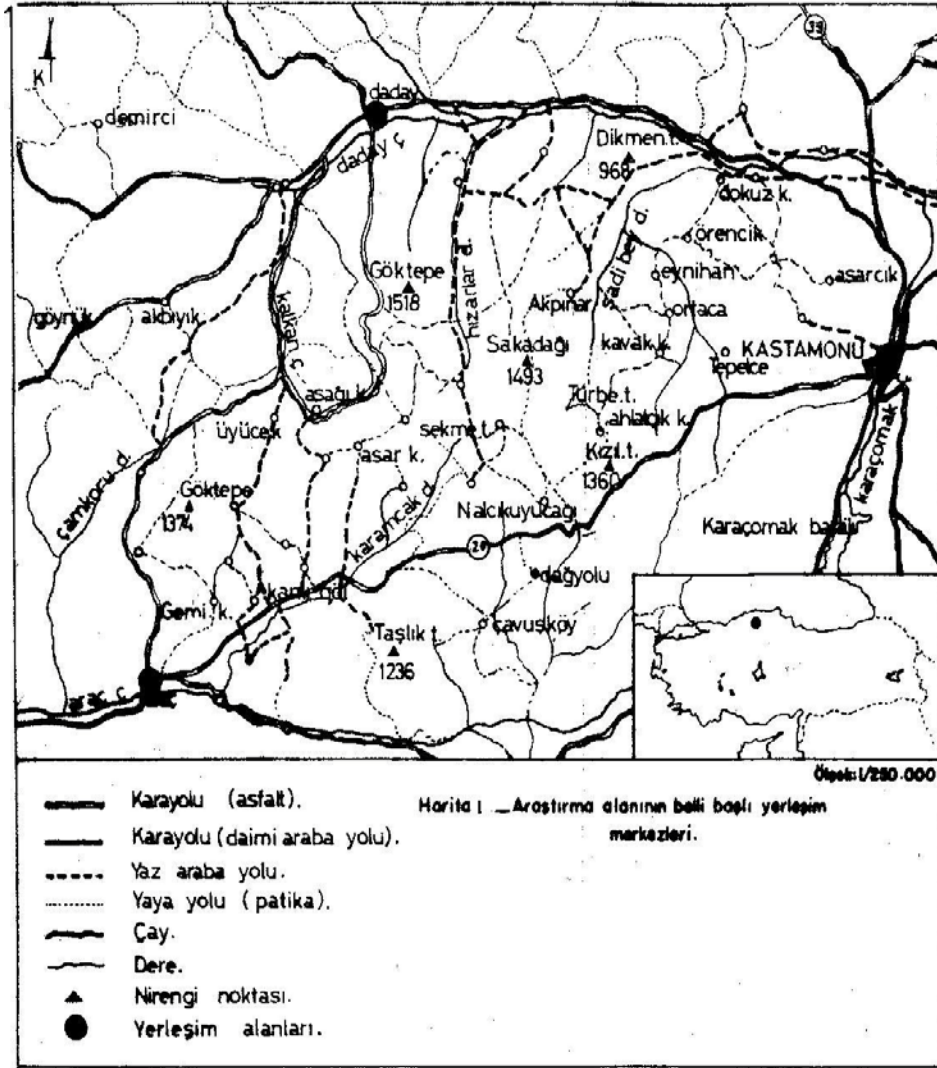
M (°C) : En sıcak ayın ortalama en yüksek sıcaklığı

m(°C) : En soğuk ayın ortalama en düşük sıcaklığı

Q₂ : Emberger yağış-sıcaklık emsali (2000P / M²-m²)

PE/ME : Emberger kuraklık indisi

PE: Yaz yağışı; ME: Yaz aylarının ortalama en yüksek sıcaklığı

Harita 1. Araştırma Alanının Coğrafik Haritası

Sonuç

Araştırma alanı Davis'in (3) Türkiye Florasında kullanılan Grid sistemine göre A3-A4 kareleri içine girmektedir.

Araştırma süresince bölgeden 445 bitki türü toplanmış olup, bu türlerin fitocoğrafik bölgelere göre dağılımı ve oranı şöyledir:

Tablo 2. Araştırma Bölgesinden Toplanan Türlerin Fitocoğrafik Bölgelere Göre Dağılımı

Fitocoğrafik Bölgeler	%
Çok bölgeli	46.8
Avrupa-Sibirya	22.7
Akdeniz	5.4
İran-Turan	4
Diğer	13.5
Endemik	7.6
Toplam	100

Tablo 2'de de görüldüğü gibi çok bölgeli türlerin dışında araştırma alanından toplanan türlerin çoğu Avrupa-Sibirya bölgesine ait elemanlardır ve bunlar hakim durumdadır. Endemizm oranına bakılacak olursa, şekilden de görüleceği üzere araştırma alanından toplanan türlerin % 7,6'sını endemik türler oluşturmaktadır.

Araştırma alanından toplanan türler 66 familyaya ait olup bunlar arasında tür sayısı bakımından en zengin olan familyalar sırasıyla *Fabaceae*, *Asteraceae*, *Lamiaceae*, *Poaceae*, *Scrophulariaceae*, *Rosaceae*, *Caryophyllaceae*, *Apiaceae*, *Brassicaceae*, *Boraginaceae*, *Orchidaceae* ve *Liliaceae* olarak sıralanmaktadır.

Tablo 3. Araştırma Bölgesinden Toplanan Türlerin Familyalara Göre Dağılımları

Familya	Tür sayısı	%
<i>Fabaceae</i>	45	10,1
<i>Asteraceae</i>	42	9,4
<i>Lamiaceae</i>	36	8,1
<i>Poaceae</i>	35	7,9
<i>Scrophulariaceae</i>	27	6,1
<i>Rosaceae</i>	22	4,9
<i>Caryophyllaceae</i>	20	4,5
<i>Apiaceae</i>	17	3,8
<i>Brassicaceae</i>	18	4,0
<i>Boraginaceae</i>	13	3,0
<i>Orchidaceae</i>	11	2,5
<i>Liliaceae</i>	11	2,5
Diğerleri	148	33,2
Toplam	445	100

Tür sayısı bakımından en zengin cinsler sırasıyla *Astragalus*, *Vicia*, *Lathyrus*, *Trifolium*, *Campanula*, *Verbascum*, *Veronica*, *Stachys* ve *Salvia* olarak sıralanmaktadır.

Kaynaklar:

1. Akman, Y. 1990. İklim ve Biyoiklim. Palme Yayınevi. 320 sayfa. Ankara.
2. Akman, Y. 1993. Biyocoğrafya. Palme Yayınevi. 380 sayfa. Ankara.
3. Davis, P.H. 1965-1985. Flora of Turkey and Easth Aegean Islands. Vol:1-10 University Press, Edinburgh.